

[Riishøj]

Derimod er jeg helt enig i både hr. Lasse Budtz' og hr. Bjørn Elmquists udtalelser om, at en strid om en overgangsregering ikke må forlænge den sovjetiske tilbagetrækning. Den er i sig selv en nødvendig forudsætning for fred. Derfor må alle internationale kræfter sættes ind på at få skabt en overgangsregering. Det er særdeles vanskeligt, også fordi modstandsbevægelsen ikke er enig.

Derfor må det være i Danmarks åbenlyse interesse at arbejde for den hurtigst mulige tilbagetrækning. Heldigvis tyder meget på, at de to supermagter på topmødet for nylig har talt konstruktivt om disse ting. Det lader til, at ingen af de to supermagter har til hensigt at styrke den islamiske fundamentalisme, dvs. Irans indflydelse i området, og at de er indstillet på at arbejde for en overgangsregering. Men som sagt kan det trække ud med en overgangsregering, og der er en risiko for, at krigen kan trække ud.

Det vides – og det var hr. Lasse Budtz også inde på – at amerikanerne tilsyneladende har vist deres gode vilje ved at begrænse våbenforsyningerne til mujahedinerne; det opfatter jeg som et positivt skridt. Samtidig er den sovjetiske tilbagetrækning øjensynlig allerede begyndt – det bekræftes af adskillige internationale telegrambureauer – det vil sige, at den forståelse, der åbenbart har været på topmødet, har vist sig at føre til positive skridt.

Derimod er der kræfter i det amerikanske senat – senest ved en henvendelse fra 29 senatorer – som ønsker, at våbenforsyningerne til mujahedinerne skal fortsætte, også imens Sovjetunionen trækker sig tilbage. Jeg håber ikke – sådan må man åbenbart opfatte hr. Per Stig Møllers udtalelser – at den amerikanske ledelse lytter til disse senatorer. Det er højreekstremistiske dele af det amerikanske senat. Det fremmer ikke fredsprocessen, men jeg håber, at den forståelse, som der åbenbart var på topmødet, fortsætter, sådan at de sovjetiske tropper kommer ud hurtigst muligt, og at al indblanding udefra ophører.

Den politiske løsning på Afghanistanproblemet skal først og fremmest findes inden for rammerne af de forhandlinger, der påbegyndes i morgen i Genève. Forhandlingerne har en meget kort frist, men skulle meget gerne munde ud i en aftale, der sikrer den hurtige sovjetiske tilbagetrækning, garanterer for ikkeindblanding,

dvs. for Afghanistans uafhængige, alliancefri status, sikrer en genbosættelse af flygtningene og i hvert fald får så megen stabilitet indadtil i Afghanistan, at der kan skabes i hvert fald en høj grad af fred efter den sovjetiske tilbagetrækning. Det skal helst ske gennem dannelse af en bredt sammensat overgangsregering, etablering af en international, FN-baseret grænseovervågning og omfattende international økonomisk støtte til det genopbygningsprogram i Afghanistan, der forestår.

Den Afghanske Muhamedanske Alliance har – som flere ordførere har nævnt – fremsat forslag om en overgangsregering, som naturligvis skal indgå i forhandlingerne, men der er ikke enighed herom, og det bliver svært med så kort en frist at danne en overgangsregering, der har en bred opbakning; det må vi erkende. De diplomatiske kræfter, der arbejder for det, skal intensiveres i de kommende måneder.

Med en sovjetisk tilbagetrækning opfyldes en af forudsætningerne for fred i Afghanistan. Opgaven er nu at få skabt så megen indre stabilitet, at denne fred bliver en ægte fred, det vil sige, at det blodbad, man kunne frygte efter en tilbagetrækning, ikke finder sted. I den sammenhæng har ikke mindst de alliancefri lande, men også mindre lande inden for blokkene, en stor opgave. Det er på den baggrund, at vi fra Socialistisk Folkepartis side tilslutter os den fremsatte dagsorden.

Lone Dybkjær (RV):

For skægs skyld – hvis man ellers har lov til at benytte et sådant ord under en i øvrigt alvorlig debat – slog jeg op i Gylldendals leksikon fra 1977 for at se, hvad der egentlig blev skrevet om Afghanistan før Sovjets invasion. Her kunne man bl.a. læse, at Afghanistan er en stat i Asien, der mod nord grænser til sovjetisk Centralasien, mod vest til Iran, mod sydøst til Pakistan, og hvor der i nordøst går en smal strimmel helt til den kinesiske grænse, at klimaet er udpræget kontinentalt med ringe nedbør og en temperatur svingende fra minus 20 til plus 40 grader, og at de vigtigste erhverv er agerbrug og fårehold. Hvis man kiggede under historien, havde der selvfølgelig været nogle problemer, og først i 1700-tallet kunne man tale om et selvstændigt afghansk rige, der blev til under påvirkning af større staters indflydelse, især Ruslands og Storbritanniens.